

әл-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Экономика және бизнес жоғары мектебі
Бизнес технологиялар кафедрасы

Логистика жүйесіндегі тәуекелдерді басқару (пәні)

7 дәріс :

Логистикалық тәуекелдерді анықтау

Дәріс жоспары :

1. Тәуекелдерді басқару жүйесі
2. Тәуекелді бағалау әдістері
3. Тәуекелді бағалаудан кейін өнімге қатысты шешімдер
4. Тәуекелдерді азайту тәсілдері

1. Тәуекелдерді басқару жүйесі

- ☀ Логистикада тәуекелдерді анықтау және бағалау іс-шаралары әлі арнайы бағалаудан өткен жоқ. Тәуекелді жағдайлардың туындауы логикалық тәуекелдерді басқару мәселелеріне жіті назар аударады. Бұл мәселелерді шешу логистикалық жүйелерді сүйемелдеуді түбегейлі өзгертуді қажет етеді.
- ☀ Теріс құбылыстардың (тәуекелдердің) маңыздылығын төмендету үшін, әдетте, бірқатар іс-әрекеттерді қамтитын «тәуекелдерді басқару» жүйесі құрылады:
- ☀ 1. Тәуекелді сәйкестендіру - тәуекелдің қайнар көздерін, олардың түрлерін және мүмкін болатын зақымды анықтауды білдіреді.
- ☀ Тиісті функцияларды орындаумен байланысты логистикалық тәуекелдер ең көп кездеседі: өндіріс, сақтау, таңбалау және орау, шоғырландыру және орау, әртүрлі көлік түрлерімен тасымалдау, құжаттама, есеп айырысу, тарату және т.б.

- ✿ 2. Жеткізу мерзімі.
- ✿ 2.1 Шарт талаптарын таңдау. Жеткізудің негізгі шарттарына сәйкес тауарлардың бағасын қалыптастыру шарттары мұнда егжей-тегжейлі қарастырылады бұл пайда жоғалту қаупін жасырады. Жалғыз қорғаныс - келісімшарт бағасының құрылымын нақты қарастыру.
- ✿ 2.2. Форс-мажорлық жағдайлар. Ең қиын нәрсе - форс-мажорлық жағдайлар нәтижесінде пайда болатын тәуекелдерді бағалау және олардың алдын алу.
- ✿ 2.3. Шартты бұзу. Келісімшартты бұзу шарттары - шығындарды өтеу, тұрақсыздық айыбын және айыппұлдарды төлеу тәртібі нақты және дәл бекітілген.
- ✿ 3. Логистикалық жүйеде серіктес таңдау сонымен қатар оның қызметінің мән-жайлары мен шарттарын білмеуімен байланысты тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді
- ✿ 4. Тәуекелді бағалау және зиянды анықтау.

2. Тәуекелді бағалау әдістері

- ☀ Тәуекелді бағалау әдістерін таңдау көбінесе мән-жайлармен және келісімшарттардың орындалмауынан болған зиянды (пайданы) бағалаудың талап етілетін дәлдігімен байланысты. Мәмілелер және басқа операциялар.
- ☀ Тәуекелді бағалаудың әртүрлі әдістері - қазіргі жағдайда навигация жасауға мүмкіндік беретін қарапайым әдістерден бастап, қазіргі заманғы математикалық әдістерге дейін - болжамды динамикамен нақты сандық бағалауды алуға мүмкіндік береді.
- ☀ 1. Қарапайым әдіс - бұл статистикалық тәсілге негізделген тәуекелді бағалау.
- ☀ 2. Статистика, әлеуметтану, математика, қаржылық математика, ықтималдықтар теориясының қазіргі заманғы аппаратына негізделген әдістер:
 - ☀ 2.1. Проблемалық бағдарланған кестелер.
 - ☀ 2.2. Социологиялық әдістер - сценарийлер, шешім ағашы.
 - ☀ 2.3 Қаржы математикасының әдістері - сезімталдықты талдау, тұрақтылықты тексеру, залалсыздықты талдау, параметрлерді реттеу.
 - ☀ 2.4. Экономикалық әдіс - төлем қабілеттілігін, өтімділігі мен қаржылық тәуелділігін бағалау.
 - ☀ 2.5. Математикалық статистика және ықтималдықтар теориясы әдісі.

3. Тәуекелді бағалаудан кейінгі өнім туралы шешімдер

- ✿ Бағалау нәтижелері, ереже бойынша, болашақта қолданыстағы және үнемі өзгертілетін әдістерге негізделген логистикалық тәуекелді төмендетудің немесе алдын-алудың орнын толтыру шаралары туралы шешім қабылдауға мүмкіндік береді. Олардың ішінде:
 - ✿ 1. диверсификация - тәуекелді азайтуға және шығындарды азайтуға көмектесетін, бір-бірімен тікелей байланысты емес, логистикалық жүйеге салынған әр түрлі күрделі салымдар объектілері арасында салынған қаражаттарды бөлу.
 - ✿ 2. тәуекелді беру (тәуекелді төмендету) - тапсырушы тарап (беру) тәуекелді келісім-шарт негізінде алушы тарапқа береді (аударды). Ол құрылыс, жалдау, жалға беру, сақтау, тасымалдау, сату, қызмет көрсету, жеткізу, тапсырыс беру, факторинг (ақшалай талап бойынша), айырбастау операциялары шарттарында, кеңінен қолданылады. Төлем қабілеттілігі, мүлік, міндеттеме, бизнестің тоқтап қалу тәуекелдері ауысуы мүмкін;

- ✦ 3. шектеу - шығыстардың, сатудың жекелеген мөлшерін белгілеу. Несие. Оны банктер кәсіпорындарға несие беру кезінде тауарларды несиеге сату кезінде, инвесторларға күрделі салымдардың мөлшерін анықтау кезінде қолданады. Шектеу тәуекелді шектеу әдісі ретінде қарастырылуы мүмкін;
- ✦ 4. сақтандыру - бір адамнан туындайтын тәуекелдерді бірқатар адамдар арасында беру немесе бөлу. Әр түрлі елдердегі қолданыстағы заңнамаға сәйкес қолданылады - қос сақтандыру, қайта сақтандыру, өзін-өзі сақтандыру;
- ✦ 5. тәуекелді жою - логистикалық жүйенің тәуекелімен байланысты кейбір қызмет түрлерінен бас тарту, басты орынды менеджмент алады.

4. Тәуекелдерді азайту тәсілдері

- Сіз жұмыс істеуге дайын болатын қолайлы жағдайларды жасаңыз. Ең дұрысы, олардың негізінде ғана шарттық қатынастарға түсу керек.
- Сақтандыру мәселелерін шешу. Сақтандыру жай «қолшатыр» емес, ең үлкен қауіптің алдын алуға мүмкіндік беретін қуатты қалқан болуы керек. Өкінішке орай, шығындарды азайтуға тырысып, компаниялар көбінесе сақтандырудан үнемдеуге тырысады. Шынында да, теориялық тұрғыдан болуы мүмкін емес нәрседен сақтандырудың қажеті жоқ. Бірақ өзіңізге дұрыс сақтандыру бағдарламасын таңдау зиян тигізбейді.
- Контейнерлер мен орамдарды мұқият таңдаңыз. Әдетте, тауарларға зиян келтіру осы мәселедегі қателіктерден туындайды.

- ☀ Жүктің сипатына, қашықтыққа және т.б. байланысты оңтайлы маршруттар мен кестелерді анықтаңыз.
- ☀ Жүктің сипаттамаларына сәйкес дұрыс көлік құралдарын таңдаңыз. температура жағдайларына және басқа жағдайларға қойылатын талаптар.
- ☀ Жол бойында жүктің қозғалысын бақылау әдістерін анықтаңыз.
- ☀ Біріншіден, бұл сізге тауарларды қабылдауға дайындалуға мүмкіндік береді.
- ☀ Екіншіден, нақты уақыт режиміндегі бақылау ысырапшылдық пен тапшылықты болдырмауға көмектеседі. Мұнда навигациялық жүйелер көмектеседі. жүкті иемденуге тырысу, тасымалдау ережелерін бұзу және т.с.с.
- ☀ Фирмалық қаптаманы пайдалану жүктің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге көмектеседі, оның ашылуы жүктің бүтіндігі бұзылғанын көрсетеді. Сондай-ақ, жүк көлігінің корпусын ғана емес, оның жеке бөліктерін де пломбалауға болады. Айтпақшы, температура режимінің бұзылуын немесе жүктің кеңістікте орналасуын көрсететін пломбалар бар - белгілі бір деңгейге қисайған кезде пломба зақымдалады. Соңғысы, мысалы, көлденең күйге аударуға болмайтын тоңазытқыштарды тасымалдау кезінде маңызды.

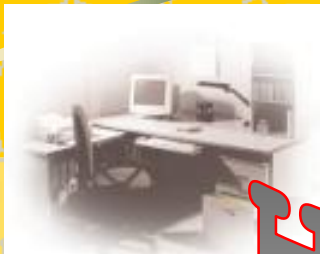

- ✦ Жабдықтау тізбегіндегі тауарлардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша шаралар тізбегін жалғастыруға болады. Сарапшылардың пікірінше, оларды үнемдеудің қажеті жоқ - мұндай шығындар әрдайым өзін ақтайды.
- ✦ Қорытындылай келе, логистикадағы тәуекелдерді анықтау ерекше назар аударуды қажет ететін маңызды және күрделі процестердің бірі деп айта аламыз. Егер сіз бір жерде қателесіп, тауарыңыздың жағдайы дұрыс болмаса, онда компания шығынға батады. Сондықтан біз тәуекелдерді басқару түрлеріне, тәуекелдердің түрлеріне, оларды бағалау әдістеріне бөлеміз. Мұның бәрі тәуекелдерді дұрыс анықтауға және жұмысты ең қысқа мерзімде және ең аз шығынмен жеңуге көмектеседі.

Әдебиеттер тізімі :

1. Улучшение качества продукции, продукции, ресурсов: учеб. пособие / В.В. Ефимов - М.: КНОРУС, 2010. - 240 с.
2. Управление проектами: учеб. пособие / А.Г. Ивасенко, Я.И. Никонова -Ростов н/Д: Фениес, 2009. - 330 с.
3. Рыхтикова Н.А. Анализ и управление рисками организации / Н.А. Рыхтикова - М.: ФОРУМ, 2013. - 240 с.
4. Википедия, «Риск, неопределённость и прибыль»
5. Научная статья по специальности «Экономика и бизнес»: Анализ взаимосвязи понятий «риск» и «неопределенность»

Назарларыңызға
рахмет

